

НЕЗАЛЕЖНЕ ТЕСТУВАННЯ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Час виконання – 180 хвилин

Тест містить 85 завдань різних форм. Відповіді до завдань Ви маєте позначити в бланку А.

Інструкція щодо роботи в зошиті

1. Уважно читайте правила виконання завдань, зазначені перед кожною новою формою завдань.
2. Відповідайте лише після того, як уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. За потреби використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланка відповідей А

1. У бланк А записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді, використовуючи лише позначку **×**.
2. Позначки вписуйте чітко, з дотриманням вимог щодо надання відповіді на завдання кожної форми, пам'ятаючи, що бланк А оброблятиме комп'ютер.
3. Якщо ви позначили в бланку А відповідь неправильно, то можете змінити її, замалювавши попередню позначку й поставивши нову, як показано на зразках:

А	Б	В	Г
☒	☐	☒	☐

А	Б	В	Г	Д
☒	☐	☒	☐	☐
4. Зверніть увагу: неправильно позначені, підчищені відповіді в бланку А буде зараховано як помилкові.
5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку А.

Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 36.

Позначте номер Вашого зошита у відповідному місці бланка А так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Зичимо Вам успіху!

Завдання 1–43 мають по чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді та позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення бланка А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису
відповідей

1. Які вимоги до сучасного уроку передбачають визначення оптимального змісту навчального заняття відповідно до навчальної програми та з огляду на рівень підготовки учнів?

А дидактичні
Б психологічні
В технічні
Г гігієнічні

2. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

На занятті вчителька організувала роботу так: об'єднала учнів із приблизно однаковими навчальними можливостями в гомогенні групи із чотирьох осіб; кожна група опрацьовувала індивідуальну добірку завдань відповідної складності.

Який спосіб організації групової навчальної діяльності учнів передбачає таку роботу?

А ланковий
Б диференційований
В кооперативний
Г парний

3. Яким документом визначено загальний обсяг (у годинах) навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти, його рекомендований розподіл за роками навчання між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення, послідовність вивчення їх, кількість годин на вивчення навчальних предметів (інтегрованих курсів) за вибором та який затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти й науки?

А Освітньою програмою закладу
Б Типовою освітньою програмою
В Державним стандартом освіти
Г Базовим навчальним планом

4. Яка функція оцінювання навчальних досягнень учнів дає вчителю змогу ефективно адаптувати освітній процес і спрямовує зусилля учнів на подолання труднощів, що виникли й гальмують процес навчання?
- А мотиваційна
 - Б діагностувальна
 - В розвивальна
 - Г коригувальна
5. Доповніть речення, щоб воно стало правильним твердженням.
- Дослідження конкретних перспектив і тенденцій розвитку освітньої сфери, особливостей навчання і виховання, формування соціально-педагогічних результатів й особистісних якостей – це*
- А прогнозування.
 - Б аргументація.
 - В інтерпретація.
 - Г порівняння.
6. Що є виявом зовнішньої мотивації дитини до навчання?
- А Дитина із задоволенням читає додаткову літературу із цікавого для неї предмета.
 - Б Дитина старанно готується до контрольної роботи, щоб отримати високий бал і порадувати батьків.
 - В Дитина бере активну участь у дискусіях на уроці, прагнучи зрозуміти новий матеріал глибше.
 - Г Дитина вибирає факультатив, який відповідає її інтересам і планам на майбутнє.
7. Про які порушення можуть свідчити ознаки I–IV?
- I. *Ускладненість контролю дрібної моторики й загальної координації рухів.*
 - II. *Труднощі з формуванням навичок планування.*
 - III. *Чутливість до світла, звуків і зміни температури.*
 - IV. *Труднощі із запам'ятовуванням і відтворенням рухових послідовностей.*
- А дисграфію
 - Б дискалькулію
 - В синдром порушення уваги
 - Г диспраксію

8. Яка порада вчителя батькам дитини, у якої знизилась успішність, є коректною?
- А Змусьте дитину відповідальніше ставитися до навчання.
 - Б Поміркуймо про причину цієї ситуації.
 - В Не варто так перейматися оцінками, це не головне в житті.
 - Г Обов'язково знайдіть репетитора, бо дитина занедбала навчання.
9. Що **НЕ** є принципом інклюзивної освіти в Україні?
- А задоволення індивідуальних освітніх потреб кожної дитини
 - Б адаптація потреб дитини до системи освіти
 - В подолання потенційних бар'єрів у навчанні
 - Г відповідність складності завдань здібностям дитини
10. Що **НЕ** вважають формою булінгу?
- А взаємні словесні образи
 - Б ігнорування, виключення з гри
 - В приниження через інтернет
 - Г вимагання грошей, речей
11. Який показник **НЕ** враховують під час визначення мікрокліматичних характеристик внутрішнього середовища в закладах загальної середньої освіти?
- А температуру повітря
 - Б швидкість руху повітря
 - В індекс якості повітря
 - Г відносну вологість повітря
12. Яка інформація щодо впливу комп'ютерної техніки на учнів є **хибною**?
- А покращує роботу м'язів опорно-рухового апарату
 - Б змінює температуру й вологість повітря в приміщенні
 - В підвищує рівень шуму в приміщенні
 - Г збільшує зорове, емоційне й розумове напруження
13. Який засіб **НЕ** є доцільним для оповіщення людей про пожежу в закладі загальної середньої освіти?
- А внутрішня телефонна система
 - Б внутрішня радіотрансляційна мережа
 - В корпоративна електронна пошта закладу
 - Г спеціально змонтовані засоби мовлення

14. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Під час пожежі потерпілий обпik руку металевою дверною ручкою. Ділянка опіку незначна, але є почервоніння шкіри й утворюється пухир.

Яка дія буде **помилковою** в такій ситуації?

- А охолодити місце опіку водою
- Б накрити пошкоджену ділянку чистою вологою серветкою
- В якщо пухир розірвався, накласти стерильну пов'язку
- Г нанести на місце опіку мазь або гель

15. Доповніть речення, щоб воно стало правильним твердженням.

Патологічний стан, що загрожує життю, зумовлений нестачею кисню в крові та накопиченням вуглекислого газу в організмі, може бути спричинений різноманітними чинниками, що призводять до тривалої непротісності дихальних шляхів, – це

- А алопеція.
- Б аритмія.
- В асфіксія.
- Г анурія.

16. Яке твердження відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» є **хибним**?

- А На бажання особі надають завдання зовнішнього незалежного оцінювання в перекладі мовою національної меншини чи корінного народу України, якщо цією мовою здійснювали навчання в закладі освіти.
- Б Відповідно до освітньої програми одну чи кілька дисциплін можуть викладати двома чи більше мовами – державною мовою, англійською мовою, іншими офіційними мовами Європейського Союзу.
- В Особам, які належать до корінних народів України, гарантовано право на навчання в комунальних закладах освіти для здобуття дошкільної і загальної середньої освіти, поряд із державною мовою, мовою відповідного корінного народу України.
- Г У класах (групах) із навчанням мовами відповідного корінного народу або національної меншини України забезпечують навчання української мови як вибіркового освітнього компонента.

17. Доповніть речення, щоб воно стало правильним твердженням.

Інтелектуальні або практичні дії людини, спрямовані на видобування з різних видів пам'яті раніше засвоєного досвіду для його подальшого використання, – це

- А актуалізація.
- Б акцентуація.
- В алгоритмізація.
- Г апперцепція.

18. Прочитайте речення (*цифрою позначено наступне слово*).

У нашому (1)довіднику ви (2)знайдете відповіді на такі (3)запитання: (4)вимоги до оформлення (5)рукопису статті, поради з надання (6)експертних висновків, (7)розбір складних (8)випадків слововживання.

НЕПРАВИЛЬНО виділено букви на позначення наголошених голосних у **ВСІХ** словах, позначених цифрами

- А 1, 2, 3, 4
- Б 4, 5, 6, 7
- В 2, 6, 7, 8
- Г 1, 2, 4, 8

19. Яке речення **НЕ** потребує редагування?

- А У бібліотеці триває конкурс малюнків по темі «Весняні барви».
- Б Свої роботи можна надсилати по пошті на адресу бібліотеки.
- В Надіслані роботи буде розподілено по вікових категоріях.
- Г У кожній номінації передбачено по три призових місця.

Прочитайте мікротекст із пронумерованими пропусками й виконайте завдання 20 і 21 до нього.

Доцільно запропонувати учнівству створювати власні відео, записувати відеочеленджі, інтерв'ю, спробувати себе в блогерстві й самостійно добирати цікаві для цього теми. Таке завдання допоможе (1) _____ учнів та учениць до взаємодії, (2) _____ виокремлювати потрібну інформацію з різних джерел, зокрема медіатекстів. Така форма роботи також дасть кожній дитині змогу висловлювати власні погляди, добирати аргументи для підтвердження їх, зважаючи на думки інших осіб.

20. На місці пропуску (1) потрібно вставити

- А прилучити
- Б привабити
- В приєднати
- Г привернути

21. На місці пропуску (2) потрібно вставити

- А набити їхні руки
- Б підняти їхню планку
- В поліпшити їхні вміння
- Г відточити їхню майстерність

22. Яке запитання до учнів містить зразок **неконструктивної** комунікації?

- А Хто готовий поділитися своїми результатами виконання домашнього завдання?
- Б Чому ви не запитали минулого уроку про домашнє завдання, якщо вам щось було незрозуміло?
- В У кого є бажання розповісти про труднощі з домашнім завданням?
- Г Чи встигли ви впоратися з домашнім завданням у запланований час?

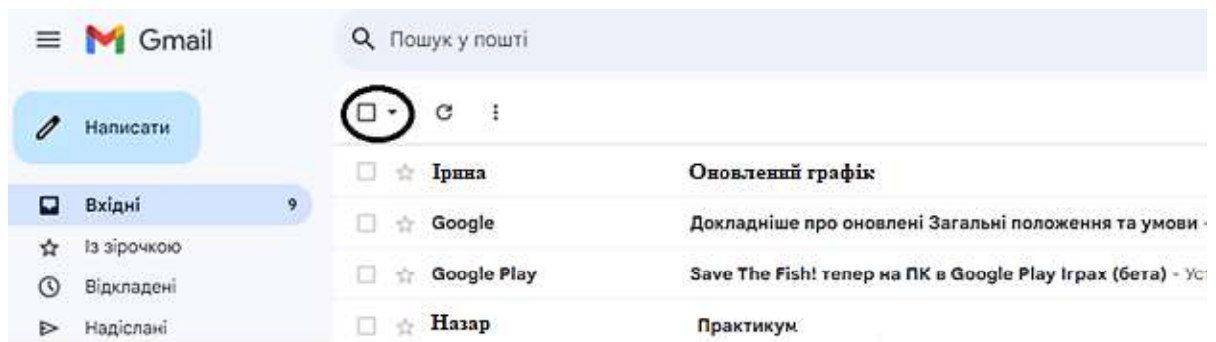
23. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Попри невисокі статистичні показники використання освітніх платформ / курсів із вивчення або вдосконалення знань з української мови, 94 % учителів і 88 % батьків учнів вважають, що треба й надалі розвивати таку мережу освітніх платформ / курсів, оскільки ресурси мають великий потенціал для збагачення словникового запасу, поліпшення граматичних навичок і розвитку мовленнєвих умінь старшокласників.

У якому варіанті найточніше визначено мету повідомлення?

- А ознайомити зі змістом освітніх платформ для вдосконалення знань з української мови
- Б визначити способи підвищення попиту на освітні платформи / курси з вивчення української мови
- В засвідчити факт непопулярності освітніх платформ / курсів із вивчення української мови
- Г навести аргументи вчителів і батьків щодо потреби відвідувати курси із вивчення української мови

24. Яка порада **НЕ** є доцільною для створення надійного пароля, щоб захистити свій обліковий запис, особисту інформацію, листи, файли та інші дані в інтернеті?
- А використовуйте особисту інформацію і прості слова
 - Б створюйте довгий пароль, який містить букви й цифри
 - В генеруйте різні паролі для важливих облікових записів
 - Г що 3–6 місяців або частіше змінюйте свої паролі
25. Позначте, що **НЕ** належить до ускладнень, через які не запускається комп'ютер.
- А відсутність живлення / заряду батареї
 - Б пошкодження файлів операційної системи
 - В неправильне підключення принтера
 - Г збої в роботі оперативної пам'яті
26. Яку дію під час набору тексту виконують клавішею ?
- А перехід на новий рядок
 - Б створення порожньої сторінки
 - В додавання таблиці
 - Г уведення тільки великих букв
27. Яке призначення має кнопка, розташована на панелі інструментів вікна поштової скриньки й позначена на рисунку кружечком?

- А видалити певні листи
- Б перемістити листи в архів
- В виділити певні листи
- Г позначити листи як прочитані

28. Що **НЕ** є ознакою того, що сайт належить до шахрайських?

- А подібність із доменом сайту відомого бренду
- Б орфографічні помилки й незвична лексика
- В наявні кілька способів оплати
- Г незаповнена сторінка контактів

29. Особистісно зорієнтована модель освіти визначає всі наведені ідеї щодо дитиноцентризму в Новій українській школі, **ОКРІМ**

- А взаємозв'язку особистого розвитку дитини з її практичним досвідом
- Б забезпечення свободи й прав дитини в усіх виявах її діяльності
- В орієнтації освітнього процесу на середнього школяра
- Г виховання вільної і незалежної особистості

30. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Під час уроку вчителька запропонувала учням інтерактивну вправу та правила до неї:

1. *Намагатися згенерувати якомога більше ідей.*
2. *«Увімкнути» свою уяву: не відкидати жодної ідеї лише тому, що вона суперечить загальній думці.*
3. *Можна розвивати ідеї інших учасників.*
4. *Не можна критикувати висловлювання інших й оцінювати запропоновані ідеї.*

Виконання якої інтерактивної вправи регламентують ці правила?

- А «Акваріум»
- Б «Мікрофон»
- В «Навчаючи – учусь»
- Г «Мозковий штурм»

31. Проаналізуйте інформацію і визначте правильний варіант заповнення пропуску.

[...] – це методичний прийом, який полягає в тому, що учні, володіючи певною інформацією, намагаються відповісти на запитання, щоб незрозуміле стало зрозумілим; спосіб розв'язання проблеми; ланцюжок між відомим і невідомим.

- А Актуалізація знань
- Б Висловлення припущень
- В Порівняння
- Г Аналогія

32. Яка тема уроку містить фактичну помилку?

- А Зірка Мензатюк. «Таємниця козацької шаблі». Мандрівка визначними місцями України в пошуках козацької шаблі. Фантастичне і реальне у творі.
- Б Микола Вороний. «Євшан-зілля». Поема про необхідність повернення людині історичної пам'яті, усвідомлення своєї національної приналежності.
- В Життєпис Василя Симоненка. Образ України в поезії «Задивляюсь у твої зіниці...». Мотив самоствердження людини в сучасному світі на прикладі поезії «Я...».
- Г Григорій Квітка-Основ'яненко. «Маруся» – перший твір української літератури, що має риси сентименталізму.

33. Проаналізуйте учнівський диктант і дайте відповідь на запитання.

Усі словникові багатства – це будівельний матеріал, склад непорушних одиниць, які тільки тоді оживають, звучать і поєднуються з думкою, коли до них торкається граматики. Саме грамика – невидимий диригент, який без відпочинку день у день керує велетенським оркестром слів, змушує їх виконувати найрізноманітніші мелодії думки.

Нашу безпорадність без граматики красномовно засвідчує такий факт. Ви можете вивчити на пам'ять великий словник або навіть декілька словників, наприклад, англійської мови. І звичайно вважатимете, що спроможні розмовляти з носіями англійської мови. Але, повірте, уже з першої спроби ваша сміливість катастрофічно танутиме. Ви не зможете запитати про щось або порозмовляти. Причина очевидна: це незнання граматики. Лише вона вказує на те, як змінювати слова і як поєднувати їх між собою.

За матеріалами osvita.ua

У якому варіанті зазначено **ВСІ** помилки, які допущено в учнівському диктанті?

- А уживання розділових знаків у складнопідрядному реченні, уживання м'якого знака, правопис Е, Й в іншомовних словах
- Б уживання розділових знаків при вставних словах і конструкціях, правопис частки НЕ з різними частинами мови, правопис прислівників
- В уживання розділових знаків у безсполучниковому реченні, уживання м'якого знака, правопис Е, Й в іншомовних словах
- Г уживання м'якого знака, правопис прислівників, уживання розділових знаків при вставних словах і конструкціях

34. Яке визначення компетентнісного потенціалу мовно-літературної освітньої галузі наведено в Державному стандарті базової середньої освіти?

- А потенціал ключових компетентностей інтегруватися у вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів
- Б потенціал мовно-літературної освітньої галузі формувати всі ключові компетентності через розвиток умінь і ставлень та базові знання
- В потенціал ключових компетентностей визначати вміння і ставлення здобувачів освіти в мовно-літературній освітній галузі
- Г потенціал мовно-літературної галузі визначати вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів

35. Який очікуваний результат навчання в Державному стандарті базової середньої освіти належить до групи «Письмова взаємодія»?

- А «ідентифікує різні види помилок, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм»
- Б «добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації, пристосовує їх до ситуації спілкування»
- В «знаходить потрібну інформацію в одному чи кількох джерелах і використовує її відповідно до самостійно визначених цілей»
- Г «досліджує власне мовлення, аналізує основні риси авторського стилю тексту для вдосконалення власного стилю мовлення»

36. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Учителька запропонувала учням завдання: «Напишіть посередині аркуша ключове поняття уроку "Слово". Які образи у вас виникають, коли ви чуєте це слово? Напишіть усі слова, що спадають вам на думку. Прямими лініями позначте зв'язки між ними. Нові слова одразу записуйте так, щоб можна було встановити зв'язок з іншими. Продовжуйте роботу доти, доки не закінчатся образи».

Яку стратегію для розвитку критичного мислення учнів застосувала вчителька?

- А «Хмару слів»
- Б «Дерево припущень»
- В «Асоціативний кущ»
- Г «Кошик ідей»

37. Яке твердження щодо специфіки вивчення ліричного твору на уроках літератури є істинним?
- А Аналіз ліричного твору має охоплювати змістовий, формальний та емоційний аспекти.
 - Б У зв'язку з множинністю інтерпретувань лірики вчитель має запропонувати учням правильний варіант інтерпретації.
 - В Оскільки тлумачення змісту ліричного твору є вельми суб'єктивним, доцільніше обмежити вивчення віршів виразним читанням їх.
 - Г Першим важливим етапом аналізу ліричного твору є переказування його змісту учнями для правильного розуміння.
38. Проаналізуйте завдання з підручника української мови й дайте відповідь на запитання.

Спишіть текст, уставляючи потрібні букви. Підкресліть числівники.

Як позбутися звички купувати все на світі?

Намагайтеся уникати виставок і розпродажів, якщо немає об'єктивної необхіднос..ті щось купити. Там завжди можна побачити щось цікаве, а в резул..таті виходит.., що ручок і блокнотиків понад трид..цят.., а нова заколка для волосся виявилася двад..цятьою.

Завжди записуйте свої витрати, складайте список закупів на тиждень або на місяц..

Яким фрагментом треба доповнити це завдання з підручника, щоб воно стало компетентнісним?

- А Визначте групи підкреслених числівників за значенням і за будовою.
 - Б Провідмініайте підкреслені числівники, поясніть правопис відмінкових закінчень.
 - В Доповніть текст іншими порадами щодо раціональних витрат, використовуючи числівники різних груп за значенням.
 - Г Доберіть числівники, якими можна проілюструвати орфограму вживання м'якого знака.
39. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.
- Під час узагальнення теми «Краса та багатство української мови» вчителька запропонувала учням низку запитань:*

1. Які в українській мові є звукові повтори?
2. Що плануєте зробити для покращення своїх навичок грамотно й красиво говорити?
3. Що таке звукові повтори? Навіщо вони потрібні в мовленні?
4. Які мовні одиниці забезпечують багатство нашої мови?
5. У чому полягає ритмічність і наспівна мелодика нашої мови?
6. Які нові правила української орфоенії ви вивчили під час опрацювання розділу?
7. Як уміння грамотно й красиво говорити впливає на результат спілкування?
8. Що таке орфоенія? Які мовні норми вона регулює?

Які запитання забезпечують саморефлексію учнів?

- А 1, 4
- Б 2, 6
- В 5, 7
- Г 3, 8

40. Умова якого завдання **НЕ** передбачає використання методу дослідження-класифікації?

А Випишіть із кожного рядка зайву дієслівну форму. Свій вибір обґрунтуйте.

- а) зникає, зникати, зникають
- б) навчився, навчити, навчитися
- в) любити, улюблений, улюблені

Б Розподіліть дієслова за способом (префіксальним, суфіксальним, префіксально-суфіксальним) словотвору.

Відстояти, зимувати, пролетіти, узаконити, доїхати, привезти, привітатися, біліти, багатіти, згустити, четвертувати, двоїтися, заземлити, знесилити.

В Випишіть послідовно дієслова, від яких можна утворити:

- а) лише просту форму майбутнього часу, б) складену й складну форми майбутнього часу. Вибір обґрунтуйте.

Багрянити, викупити, відрізати, веселити, загребти, читати, ліпити, виголосити, визволити, берегти, плести, грати, випрямити, стерегти, згоріти.

Г Об'єднайтесь у групи. Перша група має утворити всі форми теперішнього часу від дієслів І дієвідміни, а друга група – усі форми майбутнього часу від дієслів II дієвідміни. В утворених дієсловах виділіть закінчення.

Одержати, отримати, потрапити, попасти, повзати, плазувати, пророкувати, пророчити, хвалити, прославляти.

41. Яке завдання містить складник, що дає змогу вчителеві формувати в учнів уміння перетворювати візуальну інформацію на текстову?

А 1. Розгляньте малюнок, який створили діти до конкурсу. Які суперздібності, на вашу думку, мають ці герої та героїні?

2. Придумайте свого супергероя: яким буде його ім'я, вигляд; якими суперздібностями він володітиме.

3. Удома на бажання намалюйте героя.

Б 1. Прочитайте й переписіть слова.

2. Виділіть частини слова.
3. Поміркуйте, як утворені слова.
4. Як змінилося значення слів?

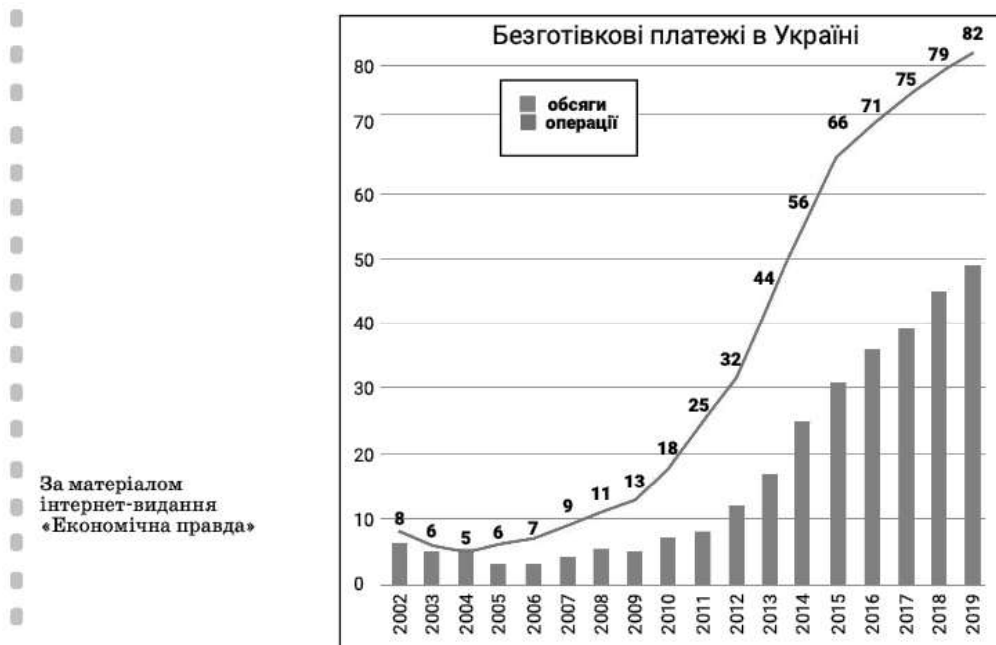
В 1. Спишіть текст, заповнивши пропуски відповідно до правил чинного правопису.

У гол..івудс..кого актора й ексгубернатора Каліфорнії Арнольда Шварцнеггера з..явилася власна вишиванка з України. Вишиванку Арнольду, який підтримує Україну, подарував уродженець Бучі Влад Кабанець. Влад розповів про це на своїй сторінці в соціальній мережі «Фейсбук» й опублікував фото.

2. Напишіть допис для соціальних мереж про цікаву подію з вашого життя.

Г Проаналізуйте наведений графік і зробіть припущення про те, чи має він зв'язок із текстом, який ви читали в попередньому завданні. Яку інформацію можна дізнатися з графіка?

42. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Під час написання твору-роздуму на основі власного досвіду потрібно дотримуватися такої структури:

- 1) *сформулювати тезу – положення, що треба довести;*
- 2) *навести аргументи на підтвердження тези;*
- 3) *надати приклади до наведених аргументів;*
- 4) *навести спростування контраргументів щодо тези;*
- 5) *підсумувати написане – зробити висновок.*

Який структурний елемент твору-роздуму **НЕ** є обов'язковим, а може доповнювати текст на бажання автора?

- А 2
- Б 3
- В 4
- Г 5

43. У якому завданні допущено фактичну помилку?

А Складіть і запишіть три речення зі словом **зелений** у таких значеннях: 1) один із семи кольорів веселки; 2) недостиглий, недозрілий; 3) зроблений із зелені, рослинності.

Які з-поміж цих значень є переносними?

Б Згрупуйте наведені слова в синонімічні ряди й запишіть. Підкресліть опорне (стрижневе) слово в кожному ряду.

Говорити, запашний, нещастя, гущавина, уздріти, балакати, гомоніти, зарості, угледіти, хащі, лихо, духмяний, пахучий, нетрі, побачити, біда, ароматний.

В Спишіть прислів'я і поясніть значення двох із них (на вибір). Підкресліть антоніми й з'ясуйте їхню роль у прислів'ях.

1. *Маленька праця краща за велике безділля.*
2. *Що ранком не зробиш, те вечором не доженеш.*
3. *М'яко стелить, але твердо спати.*
4. *Згода дім будує, а незгода руйнує.*
5. *Учений іде, а неук слідом спотикається.*

Г Спишіть речення. Підкресліть омоніми. Надпишіть над ними частину мови.

1. *Ой піду я в чисте поле, там дівчина просо поле
(нар. творчість).*
2. *Пам'ятаю, вишні доспівали, наливаючись сонцем в саду
(В. Сосюра).*
3. *Друзі тихо доспівали свою пісню.*
4. *Журавлиний в небі ключ відімкнув весну, як ключ
(О. Різниченко).*

Завдання 44–55 мають по п'ять варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді та позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланка А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису
відповідей

44. До синхронічних словників належать усі наведені, **ОКРІМ**

- А орфографічних
- Б етимологічних
- В граматичних
- Г орфоепічних
- Д фразеологічних

45. Визначте правильний варіант послідовного заповнення пропусків у реченні.

_____, пристрої безперервного живлення забезпечують
_____ роботу обладнання, _____ відключення електроенергії.

- А Попереджуючи пошкодження; більш стабільну; незважаючи на
- Б Запобігаючи пошкодженням; більш стабільнішу; не дивлячись на
- В Випереджуючи пошкодження; найстабільнішу; незважаючи на
- Г Попереджуючи пошкодження; найбільш стабільну; не дивлячись на
- Д Запобігаючи пошкодженням; більш стабільну; незважаючи на

46. Визначте правильний варіант послідовного заповнення пропусків у реченні.

На презентації нової книги _____ з Німеччини щиро подякували
_____ їй на згадку про цей захід подарували _____ жирандоль.

- А двоє палких шанувальниць; письменнику; вишукане
- Б дві палкі шанувальниці; письменнику; вишукану
- В двоє палкі шанувальниці; письменнику; вишуканий
- Г дві палких шанувальниць; письменника; вишукану
- Д дві палкі шанувальниці; письменника; вишуканий

47. Складений дієслівний присудок ужито в реченні

- А Батько навчав сина майструвати годівнички для птахів.
- Б Запашна м'ята ще довго буде дарувати нам свою свіжість.
- В За інерцією потяг продовжував їхати, не зупиняючись ні на хвилину.
- Г Перед конференцією мені доручили перевірити дані про всіх учасників.
- Д Сусід щоранку приходив сваритися з робітниками через шум у дворі.

48. Відокремленою прикладкою, вставним словом та уточнювальною обставиною ускладнено речення (*розділові знаки вилучено*)

- А До Генріха I короля Франції незважаючи на далеку відстань долинула слава про розум і звісно незвичайну вроду доньки київського князя Ярослава Мудрого Анни.
- Б Король окрилений високими почуттями відразу того ж дня відправив посланців до князя сподіваючись напевно на позитивну відповідь.
- В Згідно зі свідченнями зарубіжних істориків першого разу Ярослав Мудрий батько Анни відмовив французькому правителеві дуже здивуваши того.
- Г І лише згодом 1048 року обдумавши цю пропозицію князь таки дав дозвіл на шлюб доньки з Генріхом французьким королем.
- Д Анна Ярославівна княгиня із Києва вийшла заміж за Генріха I 1051 року через три роки після офіційної згоди батька і переїхавши до Франції стала безперечно однією з найвидатніших жінок Європи.

49. Орфографічної помилки **НЕМАЄ** в реченні

- А У тумані за вікном уже чувся глибокий осінній подих, наповнений прив'ялим запахом розмоклого листя, мережева давно відцвілих квітів.
- Б Війнуло привільною, трохи спліснявілою тишою, земля пухко лежала, прикрита сумнуватим, але по-справжньому прекрасним покровом.
- В Ноги по-маленьку ступали на пухкий килим, тріпотіли груші копійчаними листочками, на яких білосніжними лініями виступали прожилки.
- Г Малинові кущі простягали довгі світлі лози, увінчані самотніми тригранними листками, з яких звисали великі, трохи зеленуваті краплі.
- Д Краплини обривались униз, безшумно розчиняючись у ще ненапоєній землі, прагнучи якнайшвидше втамувати її спрагу.

50. Правильну кількість пропущених розділових знаків в уривку зазначено в рядку

Над лугом сходило сонце. Воно тільки-тільки виглянуло з-за обрїю, і мені здалося його рожевий круг котиться по землі, збоку від нас, і заглядає нам під саму підводу. Від нашого воза і від коней потяглася довга-довга тінь. Десь там на далекому пагорбі мерехтіли тепер здоровенні, на пів неба колеса, і мов крила вітряка, бігли й оберталися спиці в тих колесах повторюючи рух наших спиць.

В. Близнець

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4
- Д 5

51. У якому реченні дотримано правил чергування і/й ?

- А Тут йдеться про новітні технології, які стали невід'ємною частиною життя кожного.
- Б Ця історія була заплутаною, переходила межі імовірного та викликала безліч дискусій.
- В Мав князь прекрасне імення, яким прославив себе далеко за межами рідної країни.
- Г У нашому саду і біля будинку сніжно-білими, рожевими, жовтими кольорами розцвіли лілії.
- Д На уроці української мови учні розвивали вміння розрізняти прості і складні речення.

52. Усі слова іншомовного походження написано правильно в рядку

- А мітологія, беладонна, феєрверк, Лейпциг
- Б диз'юнкція, гросмейстер, логаритм, Вергілій
- В ембарго, холдинг, ріелтор, Монтеск'є
- Г мадонна, блогер, авдієнція, Андора
- Д чічероне, Лавуазьє, фое, квазієтнічний

53. Прямую мову в реченні *Живописець завжди повторював: «Я мріяв, щоб думи мої, які я втілював у своїх картинах, були близькі та зрозумілі народові»* правильно передано непрямою у варіанті

- А Живописець завжди повторював, що я мріяв, щоб думи мої, які я втілював у своїх картинах, були близькі та зрозумілі народові.
- Б Живописець завжди повторював, що він мріяв, щоб думи мої, які я втілював у своїх картинах, були близькі та зрозумілі народові.
- В Живописець завжди повторював, що я мріяв, щоб думи його, які він утілював у своїх картинах, були близькі та зрозумілі народові.
- Г Живописець завжди повторював, що він мріяв, щоб думи мої, які він утілював у своїх картинах, були близькі та зрозумілі народові.
- Д Живописець завжди повторював, що він мріяв, щоб думи його, які він утілював у своїх картинах, були близькі та зрозумілі народові.

54. Визначте різновид діалектизмів: *дві руці, буду ходив, баче, губей*.

- А граматичні
- Б акцентні
- В фонетичні
- Г словотвірні
- Д лексичні

55. У якому рядку від інфінітива правильно утворено обидві особові форми дієслова?

- А вилетіти – вилітаємо, примусити – примусиш
- Б сидіти – сидимо, уявити – уявляєш
- В замовити – замовляємо, продати – продаси
- Г вибрати – виберемо, зачекати – зачекаєш
- Д скоротити – скоротимо, купити – купиєш

Завдання 56–60 мають по чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді та позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланка А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису
відповідей

Проаналізуйте тексти (А, Б та В) й виконайте завдання 56–60 до них (число в дужках позначає номер абзацу).

Текст А

Домашнє завдання: користь чи шкода?

- (1) Чи потрібні домашні завдання школярам і школяркам? Дискусія про доцільність домашніх завдань точиться роками.
- (2) Скільки годин витрачає на домашнє завдання учнівство в різних країнах світу? Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) 2014 року опублікувала дані країн, які беруть участь у міжнародному дослідженні PISA. Виявилося, що найбільше часу на «домашку» витрачають у Шанхаї (Китай) – у середньому 14 годин на тиждень. Найменше навантаження мають фінські й корейські діти – трохи більше ніж дві години на тиждень.
- (3) Яка ж кількість годин домашнього завдання оптимальна? У статистиці ОЕСР зазначено, що чотири години домашніх завдань на тиждень – оптимальне навантаження. А збільшення обсягу завдань понад цей час не дасть відчутних поліпшень у навчанні.

- (4) Учителька Бренді Янг із Техасу з 2016 року вирішила відмовитися від домашніх завдань: її учні й учениці мали лише закінчувати вдома те, що не встигли доробити в класі. Вільний час учителька порадила дітям проводити за заняттями, які, на її думку, справді покращують результати навчання. Наприклад, повечеряти з родиною, почитати, погратися на свіжому повітрі й вчасно лягти спати.
- (5) Та чи справді домашнім завданням можна знехтувати? Дослідники зі США 2006 року опублікували огляд досліджень за 1987–2003 роки. Результати доводять, що домашнє завдання поліпшує успішність учнівства в навчанні. Позитивні зміни були відчутніші в учнів й учениць 7–12 класів американських шкіл і менш відчутні – в учнівства 1–6 класів.
- (6) Подальший метааналіз за 1986–2015 роки підтвердив попередні висновки. Проте цього разу результати навчання істотно поліпшилися в учнів й учениць початкової та старшої школи й менше – в учнівства середньої ланки.
- (7) Науковий журнал «Educational Leadership» 2007 року опублікував матеріал, у якому наведено дослідження професора Х. Купера, який понад 25 років вивчає вплив домашніх завдань на дітей. Психолог обстоює правило «десяти хвилин», поширене в американських школах. За цим правилом оптимальний обсяг часу на виконання домашнього завдання – це 10 хвилин щодня, помножені на рік навчання. Тобто 10 хвилин для першого класу, 20 хвилин – для другого тощо.
- (8) Отже, домашнє завдання все-таки потрібне для ефективнішого навчання, а його обсяг варіюють залежно від віку дітей. За тими ж рекомендаціями ОЕСР до чотирьох годин домашніх завдань на тиждень – цілком достатньо.

За матеріалами сайту EdEra

Текст Б

Чи потрібні домашні завдання в школі? Думки експертів

- (9) **Іванна Коберник, співзасновниця ГО «Смарт освіта».** Одна з функцій школи – навчити дитину вчитися. Відповідно потрібно навчити дитину вчитися самостійно, а не лише в стінах школи. Саме цю функцію мали б виконувати домашні завдання – заохочувати самостійно шукати, добирати, аналізувати, використовувати інформацію і застосовувати здобуті знання і набуті навички.
- (10) Опанування частини матеріалу вдома вчить дитину самостійно керувати своїм часом, вибирати місце й спосіб навчання, вибудовувати власний темп роботи. Погодьтеся, це корисні навички для дорослого життя.

- (11) Узагалі інструмент сам собою (тут – домашні завдання) не може бути негативним. Негативними можуть бути способи застосування його. Особливо безглуздими є однотипні завдання в робочих зошитах. У старших класах домашні завдання можуть бути частиною навчання, якщо їх розумно розподілити.
- (12) **Катерина Гольцберг, психологиня.** Початкова школа – це період, коли дитина має полюбити школу. Зараз же домашні завдання призводять до того, що дитина ненавидить школу. Ба більше, разом із дитиною школу ненавидять і батьки. Батько цербером стоїть над дитиною, дитина нещасна, утомлена, не бажає це робити й не розуміє користі такого заняття. Це все завдає лише шкоди взаєминам *дитина – батьки, дитина – школа та школа – батьки*.
- (13) Теоретично від домашніх завдань можна відмовитися. Та нашій системі дуже важко це зробити. Тож треба відразу усвідомлювати, що з боку школи буде величезний опір такому рішенню.
- (14) Батькам також складно відмовитися від домашніх завдань, адже дорослі їх використовують для контролю над тим, щоб дитина не займалася чимось іншим – тим, що їй не корисно. Наприклад, мама каже: «Поки не зробиш домашнього, за комп'ютер не сідай!». Отже, зараз домашні завдання – це те, чим ми нібито можемо зайняти дітей, хоча користі від цього дуже мало.
- (15) **Богдан Олександрук, засновник і керівник приватної школи.** Якщо дитина проводить у школі весь день, то домашні завдання стають тим, чим для дорослих робота вдома. Якщо ж дитина проводить у школі нетривалий час, то, звісно, вона не зможе глибоко розібратися в якомусь питанні, у неї немає часу попрактикуватися.
- (16) Часто дитина може гарно працювати в групі, команді, але коли залишається сам на сам із якоюсь проблемою, завданням, то може пасувати. Тож дуже важливо розвивати волюві якості, уміння самостійно розв'язати завдання.
- (17) Інша річ, що домашнє завдання все-таки має бути для дитини, а не для батьків. У реальності домашні завдання часом перетворюються на змагання батьків. Я б не робив із цього висновків, що домашнє завдання – це щось негативне, тому його треба скасувати. Адже це корисний інструмент, який потрібно використовувати.
- (18) Так, це негатив, якщо домашнє завдання лише перевантажує дитину. Ми змалку привчаємо дитину до того, що вихідні не є її персональним часом. Це час, коли вона має працювати, працювати й працювати.

- (19) Якщо ж ми розглядатимемо домашні завдання як дозовану роботу, до того ж роботу, яка підвищує якість взаємодії батьків і дітей, бо дитина може прийти до них із запитанням, проблемою, і ті із задоволенням допоможуть, – це може дати більше точок дотику для них.
- (20) **Світлана Ломовцева, психотерапевт і багатодітна мама.** Відповідальність за навчання та виконання домашнього завдання має бути покладено на дитину. Батьки не повинні втручатись у процес навчання. Адже дитина, беручи відповідальність на себе, робить внесок у свою самостійність. Звісно, усі батьки хочуть, щоб їхні син чи донька були розумними й успішними. Батькам потрібно бути з дитиною, так би мовити, в одній команді, бути їй наставниками, помічниками, а не тими, хто сварить чи карає. Допомогати дитині з навчанням треба лише тоді, коли вона про це попросить. Не сидіть над душею, коли ваші син чи донька роблять уроки. Довіряйте своїм дітям.

За матеріалами сайту УП. Життя

Текст В

Що ми знаємо про приховану шкоду домашніх завдань?

- (21) Як ви ставитеся до роботи, яку треба брати додому й робити щодня допізна, ще й у вихідні та під час відпустки? Відповідь очевидна. Але водночас не секрет, що багато батьків і переважна більшість учителів уболівають саме за це для дітей – за домашні завдання. Питання в тому, чи виконують діти домашні завдання, щоб учитись жити, або вчаться і живуть для того, щоб виконувати «домашку».
- (22) Якщо ми зважимо зміст завдань, час, який займає виконання їх, корисність для життя і розвитку необхідних компетентностей, вплив на пізнавальний інтерес і мотивацію до навчання – здебільшого відповідь змусить задуматися, чи *варта шкурка вичинки*.
- (23) Золотий принцип *що занадто – то не здорово* ми застосовуємо щодо дітей майже в усьому: обмежуємо ігри з гаджетами чи поїдання солодощів тощо. А от щодо навчання в дорослій свідомості діє інший принцип *забагато не буває*.
- (24) У сполученні зі *знання за плечима не носити* діти часто отримують школотоксикоз – гостре отруєння шкільним навчанням через його надлишковість і недозованість. Дітлахи, які пів дня чи й більше перебувають у школі, а потому ще й скніють над «домашкою» під невтомним батьківським контролем, навряд чи відчуватимуть тремку радості від засвоєння нових знань – радше бажання зробити й забути, щоб якнайшвидше зайнятися природними для їхнього віку справами: молодші школярі – гратися, підлітки – спілкуватися, молодь – шукати себе й планувати майбутнє.

- (25) Передозування школою, так само як і усунення її із життя дитини, — це погано. В ідеалі денний час має бути більш-менш збалансованим у частинах навчання, відпочинку, захоплення і допомоги дорослим. Адже діти, які перевтомлюються, схильні до «втеч» у хворобу, щоб мати право не навчатися.
- (26) Сучасні батьки скаржаться на перевантаженість навчальної програми, завелику кількість уроків і домашніх завдань, говорять про те, що для виконання потрібного мінімуму діти мають уставати вдосвіта й лягати затемна. І самі діти, щоб не почуватися невдахами, скніють над підручниками.
- (27) Тут складно говорити про єдино правильну стратегію, адже традиційно склалося, що навчальну успішність сприймають як щось найважливіше, до чого варто прагнути понад усе. Одне слово: *учись змолodu – на старість не будеш знати голоду*.
- (28) Якось я стала випадковим свідком нотації, яку батьки читали маленькому школярикові: «Нині твоє головне завдання в житті — гарно вчитися!». Дуже хотілося заперечити їм: «Ні, ви не маєте рації, його головне завдання й особливо зараз — радіти життю!». Пропоную кожній сім'ї визначити ту межу, за якою обсяг навчання в житті дитини перестає бути корисним, і намагатися не переходити її.

За матеріалами сайту НУШ

56. Спільною для **всіх текстів** є мікротема —

- А роль домашніх завдань у формуванні негативного ставлення до школи
- Б переваги чи недоліки використання домашніх завдань
- В роль домашніх завдань для розвитку самостійності дитини
- Г помилки батьків у підтримці учнів щодо домашніх завдань

57. Наведене зображення ілюструє зміст усіх абзаців, **ОКРІМ**

- А 24
- Б 25
- В 26
- Г 27

58. Проаналізуйте полілог.

Мама Оксана: «У нас усі вихідні – це суцільні уроки від ранку до смерканку. Уважайте, що знову стала школяркою: учуся разом із донькою».

Тато Сергій: «А я гадаю, що своє відучився, тому дитині взагалі не допомагаю: привчаю до самостійності й відповідальності».

Бабуся Вікторія: «Привчати до самостійності – не означає пускати все на самоплив. Контроль має бути постійно: що задано, що виконано, як виконано».

Дідусь Олексій: «Я вважаю, що в родині всі мають підтримувати одне одного, отже, завдання моїх онуків – це моє завдання і справа честі для мене – виконати його на належному рівні».

Думки якого експерта з *тексту Б* ілюструють міркування всіх учасників розмови?

- А Іванни Коберник
- Б Катерини Гольцберг
- В Богдана Олександрюка
- Г Світлани Ломовцевої

59. Розгляньте таблицю, у якій схарактеризовано *тексти А, Б та В* за низкою змістових і формальних ознак. Позначте рядок, у якому допущено помилку.

	Ознака тексту	Текст А	Текст Б	Текст В
А	наявність протиставлення / антитези	+	+	–
Б	наведення фактів, прикладів	+	–	–
В	спрямованість на формування громадської думки щодо певної теми	+	+	+
Г	наявність виразного експресивного забарвлення	–	+	+

60. Який вислів із *тексту В* дає змогу узагальнити інформацію з *тексту А*?

- А Знання за плечима не носити.
- Б Учись змолоду – на старість не будеш знати голоду.
- В Що занадто – то не здорово.
- Г Шкурка вичинки не варта.

Завдання 61–75 мають по п'ять варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді та позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланка А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису
відповідей

61. До фольклорних належать усі твори в рядку

- А «Чи не той то хміль», «Слово про похід Ігорів»
- Б «Пісня про рушник», «Ой Морозе, Морозенку»
- В «Ой летіла стріла», «Два кольори»
- Г «Чари ночі», «Проведу я русалочку до бору»
- Д «Щедрик, щедрик, щедрівочка», «Заплету віночок»

62. З фольклором пов'язаний сюжет обох творів у рядку

- А «Лісова пісня», «Лось»
- Б «Дивак», «Сом»
- В «Сіроманець», «Сто тисяч»
- Г «Intermezzo», «Місто»
- Д «Тополя», «Рибалка»

63. Автобіографічні елементи містить твір, у якому

- А родина вирушає в подорож історичними місцями України в пошуках реліквії – козацької шаблі
- Б в головного героя незаконно відбирають присуджену громадою землю
- В головна героїня погоджується одружитися з нелюбом заради спокою матері
- Г героїня на прохання подруги прагне закохати в себе її брата
- Д дві дівчини через фінансові труднощі шукають третю для оренди житла

64. Визначте правильний варіант послідовного заповнення пропусків у фрагменті.

Каламбур – _____ прийом, побудований на використанні _____ чи будь-яких інших форм полісемантичності; часто вживаний у _____ контекстах.

- А** художній; синонімів й антонімів; героїчному та іронічному
- Б** стилістичний; омонімів і синонімів; комічному та соціальному
- В** стилістичний; омонімів і паронімів; комічному та сатиричному
- Г** художній; синонімів і паронімів; філософському та героїчному
- Д** стилістичний; антонімів й омонімів; соціальному та сатиричному

Проаналізуйте художній твір і виконайте завдання 65–71 до нього.

Є час коли камінь наріжний – зброя...

*є час коли камінь наріжний – зброя
і час коли камінь – тіло і хліб
є час коли світ починають двоє
і час коли двох розділяє світ*

*є час коли небо утримує воду
і час коли гине в воді родовід
є час коли світло іде зі сходу
і час коли темрява сходить на схід*

*є час коли морок ховає минуле
і час де майбутнє – суцільна пітьма
є час коли миті свистять ніби кулі
і час де ніякого часу нема*

*є час для молитви й благої довіри
і час де прокляття засліплює зір
є час поклоніння останньому звіру
і час коли віри лякається звір*

*усе що триває – триває у часі
а все що стається залежить від нас
буття – тільки шанс на любов і на щастя
лови і живи поки маєш ще час*

Юрій Іздрик

65. Провідна думка вірша суголосна з рядками

- А** *Як іскра ще в тобі горить // І згаснути не встигла, – // Гори!
Життя – єдина мить, // Для смерті ж вічність – ціла.*
- Б** *Гей, виходь, вибирайся на герць, // Ув останнє всміхається
сталь. // Не умів ти шукати серцець, // То свого пошукай.*
- В** *Ні, на вуста усмішкою гіркою // Ляга мовчання мудрого
печать... // Дар нелегкий ваш, досвіде й спокою, // Дар розуміти,
знати і мовчать!*
- Г** *Як серце десь трішки і трісне з жалю, // Куплю на базарі
замазки, // Сяк-так зашпакую, сяк-так заліплю – // Не скину
веселої маски.*
- Д** *Бо ти на землі – людина, // І хочеш того чи ні – // Усмішка
твоя – єдина, // Мука твоя – єдина, // Очі твої – одні.*

66. Головна думка вірша споріднена з ідеєю твору

- А** «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
- Б** «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника
- В** «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
- Г** «Момент» Володимира Винниченка
- Д** «Мойсей» Івана Франка

67. Твір належить до лірики

- А** громадянської
- Б** філософської
- В** релігійної
- Г** пейзажної
- Д** інтимної

68. У якому рядку наведено опозиційні пари образів, наявних у поезії?

- А** схід – захід
- Б** боротьба – примирення
- В** небо – земля
- Г** світло – темрява
- Д** довіра – сумнів

69. Провідні стилістичні фігури вірша –

- А** анафора, анепіфора, градація
- Б** епіфора, антитеза, тавтологія
- В** анепіфора, анафора, асиндетон
- Г** градація, епіфора, інверсія
- Д** антитеза, анафора, полісиндетон

70. Віршовий розмір твору –

- А** ямб
- Б** хорей
- В** дактиль
- Г** амфібрахій
- Д** анапест

71. Рими в цьому вірші –

- А** суцільно жіночі
- Б** чоловічі й жіночі
- В** суцільно чоловічі
- Г** жіночі й дактилічні
- Д** суцільно дактилічні

72. Риси стильового напрямку, для якого характерні поєднання релігійних і світських мотивів, образів, тяжіння до різних контрастів, складна метафоричність, алегоризм й емблематичність, прагнення вразити читача пишним, барвистим стилем, є у творах

- А «Contra spem spero!», «Стояла я і слухала весну...»
- Б «Ісаія. Глава 35», «І мертвим, і живим, і ненарожденним...»
- В «De libertate», «Всякому місту – звичай і права...»
- Г «Солодкий світ!..», «У теплі дні збирання винограду»
- Д «Крізь сотні сумнівів я йду до тебе...», «Господи, гніву пречистого...»

73. Розгляньте ілюстрацію до твору.

У цьому творі провідними є проблеми

- А жорстокості та милосердя, патріотизму, героїзму
- Б вірності та зради, доцільності самопожертви
- В дійсності та мрії, людини в суспільстві, її знеособлення
- Г батьків і дітей, духовного і матеріального, добра і зла
- Д людини і природи, почуття обов'язку, історичної пам'яті

74. Розгляньте світлини відомих культурних діячів.

Їх об'єднує те, що вони

- А входили до угруповання «київські неокласики»
- Б були лауреатами Шевченківської премії
- В працювали над перекладом «Енеїди» Вергілія
- Г створили сценарії за відомими творами
- Д зробили внесок у розвиток українського сонета

75. Ознаки постмодернізму помітні в рядках

- А *Але печаль лягає на поля. // Нужда голімі розправляє крила,
// докіль поет тривожно промовля: // я є народ, якого правди
сила; // цю жінку я люблю, вона просила.*
- Б *Подивилась ясно – заспівали скрипки! – // Обняла востаннє – у
моїй душі. – Ліс мовчав у смутку, в чорному акорді. // Заспівали
скрипки у моїй душі!*
- В *Сагою дивною, без демена й весла, // Ми пропливали вдвох, – я
й чарівник Вергілій. // Як бронза він різьбивсь – і до далеких
лілій // Ріка незнана нас, гойдаючи, несла.*
- Г *Як князь ранений – день схиливсь на захід, // Одкинув свій
червоний щит. // Рубіни крові бризнули на дахи, // І червінню
спокійний став блищить.*
- Д *О, не взискуй гіркою меду слави! // Той мед недобрий, від
кусячих бджіл. // Взискуй сказать поблідлими вустами // хоч
кілька людям необхідних слів.*

У завданнях 76–85 до кожного із чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в *бланку А* комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланка А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису
відповідей

76. Доберіть до фразеологізму (1–4) його значення (А – Д).

Фразеологізм		Значення						
1	держати коло пояса	А	залишати без уваги					
2	держати під сукном	Б	орієнтуватися на щось					
3	держати у своїй кишені	В	позбавляти свободи дії					
4	держати лінію	Г	ретельно оберігати, пильнувати					
		Д	утримувати в матеріальній залежності					
	А Б В Г Д							
1	<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>							
2	<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>							
3	<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>							
4	<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>							

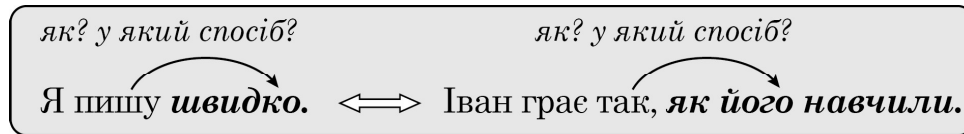
77. Доберіть український відповідник (А – Д) до іншомовного слова (1–4).

<i>Іншомовне слово</i>		<i>Український відповідник</i>						
1	рентабельний	А	млявий					
2	іманентний	Б	рівнозначний					
3	інертний	В	властивий					
4	преціозний	Г	витончений					
	А Б В Г Д	Д	прибутковий					
1	<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>							
2	<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>							
3	<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>							
4	<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>							

78. З'ясуйте, до яких частин мови (А – Д) належать виділені в реченнях слова (1–4).

Речення		Частина мови																															
1	Згодом юні футболісти навчилися, як контролювати м'яч, працювати в команді, правильно стояти на ногах.	А	прислівник																														
2	Як же гарно було навколо: усе буяло зеленню, розкішним цвітом, у повітрі стояв неповторний запах весни!	Б	займенник																														
3	Ніхто з присутніх так і не дізнався напевно, що сталося того вечора, а потім про цей випадок усі забули.	В	сполучник																														
4	Шматок рейки був такий важкий, що іншим разом хлопці, напевно, не здужали б донести його до будинку.	Г	частка																														
		Д	прийменник																														
		<table><tr><th></th><th>А</th><th>Б</th><th>В</th><th>Г</th><th>Д</th></tr><tr><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>4</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>			А	Б	В	Г	Д	1						2						3						4					
	А	Б	В	Г	Д																												
1																																	
2																																	
3																																	
4																																	

79. Поедняйте за подібністю синтаксичного значення виділених фрагмент простого (1–4) і складного (А – Д) речень. Зразок наведено на схемі.

Просте речення

- 1 Нова українська школа – це ключова реформа **Міністерства освіти і науки України**.
- 2 Основна мета – створення **закладу**, комфортного для навчання і розвитку, комунікації і становлення учнів.
- 3 **Задля** поліпшення якості організації освітнього процесу педагоги активно опановують нові підходи до навчання.
- 4 НУШ – це краща школа майбутнього, перспектива розкриття потенціалу кожної дитини, формування вмінь мислити **творчо й критично**.

Складне речення

- А Реформу НУШ розраховано на роки, адже неможливо швидко змінити освітню традицію, **що плекалася в Україні протягом десятиліть**.
- Б Замість запам'ятовування фактів та понять учні в НУШ набуватимуть компетентностей, **бо такі комбінації знань, умінь, навичок необхідні для успішної самореалізації в майбутньому**.
- В **Щоб сформувати компетентності**, школярі навчаються за діяльнісним підходом: дітей частіше залучають до активностей, менше часу приділяючи пасивному сприйняттю.
- Г Інтегроване та проєктне навчання в НУШ сприяє тому, **що учні отримують цілісне уявлення про світ, розглядаючи явища з погляду різних наук**.
- Д Реформа НУШ – це створення особливого освітнього середовища, організація процесу так, **щоб кожен із його учасників відчував себе комфортно**.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

80. Поедняйте слово (1–4) та спосіб його творення (А – Д).

Слово	Спосіб творення	А	Б	В	Г	Д
1 запізнитися	А постфіксальний	1				
2 відсидітися	Б префіксально-постфіксальний	2				
3 лінуватися	В префіксально-суфіксальний	3				
4 труситися	Г суфіксально-постфіксальний	4				
	Д префіксально-суфіксально-постфіксальний					

81. Доберіть приклад (А – Д) до кожного типу складного речення (1–4).

Тип речення

- 1 складносурядне
- 2 складнопідрядне
- 3 безсполучникове
- 4 складне з різними видами зв'язку

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Речення

- А Блакитний метелик убраний у кольори весняного неба з пістрявими вкрапленнями, від яких хочеться відтерти тендітні крильця, аби не заважали милуватися такою досконалою красою.
- Б Звісно, нікому й на думку не спаде навіть пальцем зачепити цього красеня – крихітну живу коштовність, дбайливо виліплену природою і створену радувати собою навколишній світ.
- В Він, ніби дивна квітка, кимось забута, довірливо вигривається на закіптюженому склі багатоповерхівки, і я розумію, що йому місце не тут, а в розкішному саду, лузі чи в лісі.
- Г У цій кам'яній пастці йому бракує сонця, зелені, свіжого повітря, і виникає бажання якнайшвидше відпустити на волю живу істоту.
- Д Приглядаюся пильніше до вродливиця-метелика й розчаровано зітхаю: він виявився не справжній, а майстерно зроблений умілими руками.

82. Доберіть приклад речення (А – Д) до кожного обґрунтування щодо вживання тире (1–4) (розділові знаки вилучено).

Обґрунтування

- 1 тире між підметом і присудком
- 2 тире між частинами складного безсполучникового речення
- 3 тире між частинами складносурядного речення
- 4 тире при відокремленій обставині

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Речення

- А Дружба без сумніву могутне та невичерпне джерело доблесті мужності стійкості.
- Б Тільки постукають у вікно перші промінчики сонця Олеся прокидається і стає до роботи.
- В Ураз навкруги щось змінилося і він почув дивну мелодію досі не знану та не чувану.
- Г Багато селян тоді покинули свої господарства й вирушили до міста заробляти на життя.
- Д Хто добре запалився той добре почав а добре почати це наполовину завершити.

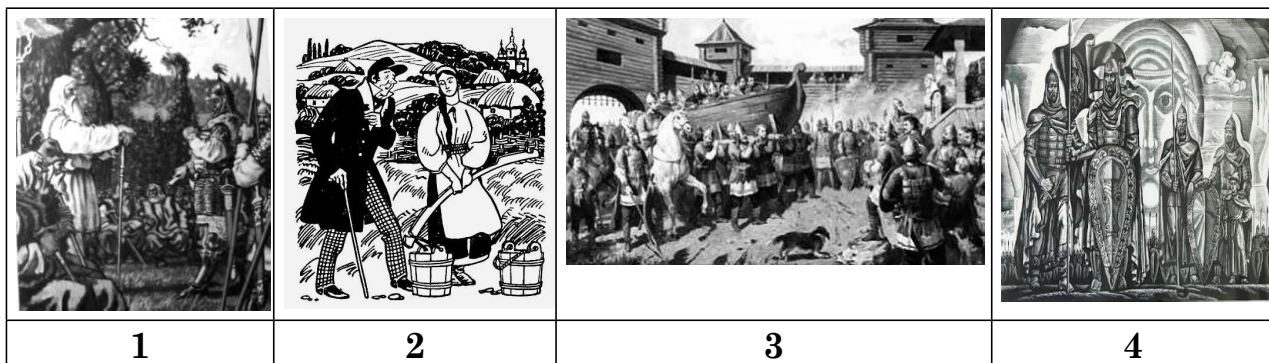
83. Поедняйте світлину письменника (1–4) з висловлюванням про нього (А – Д).

- А «Із найвидатнішого поета української еміграції перетворився на класика української літератури ХХ ст., його поезія – не лише крик зболеного серця, а ще гарт, очисний вогонь, через який проходить наш народ на нелегкому шляху до своєї державності»
- Б «Побут селян, закріпачених і “вільних”, повсякденне життя української інтелігенції, старосвітського і “новомодного” духовенства, артистичної богеми, праця найманих робітників – усе це зображено на його епічних полотнах»
- В «Реформував жанр балади, відкинувши традиційні легендарно-історичні, героїчні й фантастичні її атрибути, але залишивши ліро-епічну структуру, напружений сюжет»
- Г «Як і всі імпресіоністи, ніколи не зображує ніяких типових характерів, а завжди неповторну індивідуальність людини, байдуже, до якої професії чи стану вона належала б»
- Д «Відкрив і завоював нам море, море в значенні не географічному чи навіть геополітичному, а в значенні психологічному, як окремий духовний комплекс»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

84. Поедняйте ілюстрацію до літературного твору (1–4) з його історичним тлом (А – Д).

- А події 945–946 років
 Б битва на річці Каялі 1185 року
 В монголо-татарська навала 1241 року
 Г суспільно-політичне життя України початку ХІХ століття
 Д суспільно-політичне життя України кінця ХІХ – початку ХХ століття

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

85. Доберіть до назви літературного твору (1–4) висловлювання про нього (А – Д).

Назва твору

- 1 «Поза межами болю»
 2 «Сойчине крило»
 3 «Модри Камень»
 4 «Кайдашева сім'я»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Висловлювання

- А «Поеднання викладових форм листа й щоденника створює враження єдності місця й часу, уможливорює застосування засобів психологізму, а саме: вибору переломних моментів у житті героїв, дослідження мотивів їхньої поведінки, самовиявлення душевних станів через монолог-сповідь та підтекст діалогу»
- Б «Яку ж творчу сміливість треба мати, щоб цю пісню вибрати для нового розгортання її в ліро-епічну поему, щоб по-нечуваному зазвучав її мотив, безліч років співаний і переспіваний, тисячі разів на театральних конах граней і переграній»
- В «Показовою особливістю твору є сюжетно-композиційне обрамлення. Якщо в центральній частині дія має форму спогаду на тлі зими, то дія в обрамлювальних частинах розгортається в уяві героя, за межами конкретного хронотопу, навесні: у свідомості оповідача постають картини того, що могло би бути, якби трагічна реальність війни не зруйнувала щастя»
- Г «Це наймогутніший протест (без протесту) проти останнього європейського злочину (війни), це крик одчаю душі людини, мужа, батька, а рівночасно вислів віри в людину, який Вам вдалося так просто, а рівночасно так могутньо висловити трьома словами “є сонце в життю”»
- Д «У творі є чудові пейзажі, сцени щирого кохання, контрасти створеного народом величного епосу й дріб'язкової хатньої війни, що набувають іронічного забарвлення через народнопоетичну стилізацію. За художньою силою й правдивістю змалювання українських національних характерів твір належить до найвидатніших творів з народного життя у вітчизняній і світовій літературі»

Кінець зошита